

Foto D. Dumančić

Dogodilo se i događa se ovih naših dana da se Europa – upravo u času kad je dosegнула prageve političkog i gospodarskog jedinstva – iznenada otkriva plijenom suprotnih, centrifugalnih poticaja i otpora svake vrste, i teorijskih i praktičnih, kao da je pečat jedinstva baš u takvu osjećaju krize. Pa, kako to objasniti? Nietzsche je jednom napisao da je Europa bolesna, dapače, *neizlječivo*. Eto, otud je krenuo

primamljivi Cacciarijev projekt. Tako doznajemo da je Europa – već od perzijskih ratova, dapače, već od jonske »Azije« – nepostojana po pitanju svojih međa, nemirna srca, nesigurna u odnosu na svoju sudbinu. Od trenutka kad se rodila, u svijesti Helena, ona napreduje *odvajanjima*, pa se pitanja, zagonetke i dvojbe stalno otkrivaju njezinu pogledu. Tim mjestima europskog raspitivanja posvećena je ova knjiga: rat/mir, more/zemlja, Istok/Zapad, zakon/iskorjenjivanje. Tako otkrivamo kako je upravo pokušaj da se smanji napetost protivnosti, volja da ih se dovede u sklad prouzrokovala nasilje što izbija iz unutarjnosti Europe. Međutim, možda je spas jedino tamo gdje se pokušava čvrsto održati upravo ono što je jedinstveno i savršeno različito. U smislu takva traga – koliko god »neaktualna« – u Cacciarijevoj je knjizi uspostavljen dijalog antičke tragične mudrosti i velikoga političkog realizma modernog doba, od Machiavellija do Carla Schmitta, od Platonove *Države* do sv. Augustina i *Mira vjere* Nikole Kuzanskog, *Spasene Venecije* Simone Weil i »posljednjeg Boga« Martina Heideggera. Glasovi u međusobnu prijetorju, a ipak svjedoci Zapada Europe, njezina zalaska, iskazuju se i kao obećanje nekog »doumljivanja mira«, neke »odsutne domovine«.